

J. Durham - Opdat de bediening niet gelasterd worde

over ergernis en verdeeldheid in het kerkelijk leven

1. De ernst en de gevolgen van de dwaling

Ziet hier dat dwalingen, verkondigd door hen die ermee bezoedeld zijn, niet minder ergerlijk zijn en gevonden moeten worden dan grove zonden! Ze worden immers even gauw een struikelblok en belemmeren de geestelijke stichting en het geestelijke welzijn van Gods volk evenzeer als elke ergerlijke daad.

1. Dit blijkt ook duidelijk uit de gevolgen van dwaling: ze stort de ziel in het verderf (2 Petr. 2 : 1; 2 Thess. 2 : 12), ja, ze brengt een haastig verderf (2 Petr. 2 : 1), verkeert het geloof van veel mensen (2 Tim. 2 : 18), verdraait de Schrift tot verderf van de mens (2 Petr. 3 : 16) en verleidt velen (Matth. 24). Daarom worden dwalingen 'verderfelijke ketterijen' en 'verderfissen' genoemd. Waar ze voorkomen, vormen ze echt een struikelblok.
2. Dit zal duidelijk worden als we nagaan hoe de Heilige Geest gewoonlijk de dwaalleraars noemt. Niemand krijgt namen waaruit meer verontwaardiging en afschuw spreekt. Ze worden aangeduid als *honden*, *kwade arbeiders* (Filipp. 3 : 2), *wolven*, ja, *zwarte wolven* (Matth. 7 : 15; Hand. 20 : 29), *bedrieglijke arbeiders*, *dienstknechten van satan*, alsof ze in het bijzonder door hem aangesteld waren (2 Kor. 11 : 13), *verleiders*, *leugenaars* (Openb. 2) en *boze mensen en bedriegers, die tot erger voortgaan* (2 Tim. 3 : 13).
3. Overdenk de vele bedreigingen en smarten die in de Schrift over hen worden uitgesproken (Matth. 23) en de vele waarschuwingen aan predikanten om zich voor hen te hoeden (Hand. 20). Let op de duidelijke bevelen om hen onder censuur te zetten (Tit. 3 : 10) en de bijzondere voorbeelden van tuchttoefening over hen die in de Schrift vermeld worden. Merk op dat Christus de tuchttoefening prijst en nalatigheid daarin laakt, zoals duidelijk aan het licht komt in Openbaring 2 en 3. Uit deze en dergelijke zaken blijkt duidelijk hoe diep ergerlijk de verkondiging van een valse leer is. De Heere zegt dat Hij die haat. Daarom moet ze wel vreselijk en gruwelijk zijn. Let op de vele waarschuwingen om zulke mensen te mijden vanwege de aanstoot. Zie Romeinen 16 : 17, Handelingen zo, Filippenzen 3 : 1, 2 en 2 Johannes 1 : 10. Deze teksten laten duidelijk zien hoe ergerlijk een valse leer is.

Overdenk wat dwaling precies is:

1. Het is een leugen, omdat het tegen Gods waarheid is, zoals schandelijke daden tegen Gods heiligheid ingaan. Welnu, Gods waarheid en oprechtheid zijn niet minder wezenlijke eigenschappen dan Zijn heiligheid.
2. We liegen niet alleen, maar we maken de Allerhoogste een leugenaar, door Hem als de bron van deze leugens aan te wijzen. We zeggen: 'Zo zegt de Heere', terwijl Hij niet dát, maar het tegendeel gezegd heeft!
3. Anderen leren daardoor te liegen (Matth. 5 : 19). Dwaling is overtuigender en schaamtelozer dan welke daad ook.
4. Het komt van de duivel, die een leugenaar was van den beginne en de vader van de leugen (Joh. 8 : 44). Verspreiders van een valse leer zijn bijzonder dienstbaar aan de instandhouding en uitbreiding van zijn koninkrijk.
5. Het is een vrucht van het vlees, net als moord, overspel, tovenarij. Als de apostel dat hieronder schaaft, moet het wel ergerlijk zijn.

De vruchten van de dwaling zullen dit openbaren:

1. Het verderft de wijngaarden (Hoogl. 2 : 15), want de zuiverheid wordt erdoor aangetast.
2. Het ondermijnt gezag en orde; het zaait verwarring.
3. Het verbreekt de eenheid en gaat altijd met twist gepaard: elkaar bijten en vereten (Gal. 5 : 15). Twist kan slechts vermeden worden door eensgezindheid in het kwaad, wat nog veel erger is.
4. Bovenal, het verderft zielen en de besmetting gaat sneller, is gevaarlijker en de verspreiding gaat sneller dan bij andere ergernissen in de levenswandel. Nooit heeft de kerk zoveel schade geleden en zijn zoveel zielen in het verderf gestort door een schandelijke daad als door de verkondiging van een valse leer.

2. De verspreiding en toename van de dwaling

We moeten ons er wel over verwonderen dat een dwaling zo spoedig zoveel ingang vindt. Allen mogen wel beven vanwege de snelle verbreiding daarvan. (...) Hieruit blijkt:

1. de redeloosheid en macht van een verleidende geest: niets kan hem overtuigen. Als mensen die weg eenmaal aangenaam zijn gaan vinden, gaan ze dóór, verleidende en wordende verleid. Petrus zegt in 2 Petrus 3 : 16 dat ze dan de Schrift verdraaien tot hun eigen verderf. Zoals we kunnen opmaken, verbasteren ze eerst wat het meest duister schijnt. Dan veranderen ze de andere Schriftplaatsen zó dat ze stroken met hun opvattingen, waarvoor ze in de eerdere teksten grond meenden te vinden. Eerst vormen ze een mening op grond van duistere plaatsen en daarna brengen ze de Schriftplaatsen die duidelijker zijn daarmee in overeenstemming, terwijl juist het tegenovergestelde veilig is. Als onwetende en weifelende mensen zullen geloven dat zij alleen kennis hebben verkregen van de verborgenheden van God en menen dat ze verheven zijn boven de heldere waarheden en plichten waarin geen schaduw of struikelblok is, is het dan een wonder dat ze zó aan het verderf overgegeven worden? Zo kunnen ze zoveel behendigheid verkrijgen in het verdraaien van de Schriften, zelfs de duidelijkste teksten (zoals daar wordt bedoeld), dat ze rechtens meewerken aan hun eigen ondergang. Ze zijn niet meer te overtuigen. Dat zou hen beschaamd kunnen maken. Misschien zouden ze er dan mee breken.
2. We kunnen zien dat het niet gemakkelijk is om mensen terug te winnen die tot dwaling verleid zijn. Het woord *mogelijk* [peradventure in de King James Version] staat niet toevallig in de tekst¹. Op de honderd mensen krijgt er slechts één berouw, als er al één is. Hierdoor wil de Heere alle mensen bevreesd maken voor dat kwaad. Des te ernstiger de dwaling, des te onredelijker zijn mensen vaak in de verdediging ervan en des te koppiger houden zij eraan vast. We zien er immers bovenal Gods slaande hand in dat mensen aan zulke dwaasheden overgegeven worden. Het is niet aannemelijk dat ze er anders in konden vallen. Als ze zo door God geslagen worden, kunnen ze dan voor rede vatbaar zijn, zolang die plaag op hen rust? Was er één dwaling als het aanbidden van hout en stenen? Druist het niet in tegen verstand en rede een deel daarvan te verbranden, iets alledaags te maken van een ander deel en een god van een derde deel? Dan neer te knielen en dat te aanbidden, zoals de profeet verwijt (Jes. 44 : 19)? Welbeschouwd is dat toch dwaasheid! Deze reden wordt genoemd voor zulke dwaasheid: *Want het heeft hun ogen gesloten dat zij niet zien, en hun harten, dat zij niet verstaan* (Jes. 44 : 18; zie ook kanttekeningen).
3. We moeten het niet vreemd achten dat deze geest redeloos is in een van deze opzichten, zelfs niet als niemand hen de mond kan stoppen en zij schijnbaar triomferen door nieuwe betekenissen te geven aan Schriftplaatsen. Hoe meer zij dat doen, hoe meer het hun een oordeel is. Hoe meer zij daarnaar handelen en door anderen verdragen worden, hoe meer dit tot hun verderf leidt. We moesten ons verre houden van zulke invloeden. Niemand kan zeggen wat ze kunnen veroorzaken als ze eenmaal vat op een onstandvastige, wankelmoedige ziel gekregen hebben, meegevoerd met de vloed van de geest der dwaling en waarheid niet ontvangen hebben, kunnen ze tot de vreselijkste dingen komen, zonder schaamte of wroeging, vóór dit eindigt. Toeschouwers zouden

¹ 2 Timotheüs 2 : 25 en 26: "Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen, die tegenstaan; of hun God te eniger tijd bekering gawe tot erkenenis der waarheid." King James Version: "In meekness instructing those that oppose themselves; if God *peradventure* will give them repentance tot he acknowledging of the truth.."

Gods rechtvaardigheid kunnen zien in zulke straffen en leren om Hem te meer te eren en te vrezen.

3. Gods afkeer van de dwaling

1. Dwaling is een kwaad dat Gods heiligheid en waarheid tart.
2. Zoveel zielen worden erdoor in gevaar gebracht. Want geen enkele plaag heeft ooit de zichtbare kerk uiterlijk zo verwoest of zoveel zielen naar de hel gevoerd als dwaling. Het verdragen van de dwaling moet daarom wel verfoeilijk zijn voor Hem Die Zijn Kerk liefheeft.
3. De duivel kan de inzetten en het Woord niet méér in diskrediet brengen dan door teksten zo te verdraaien dat ze precies het tegengestelde bedoelen. Dan schiet hij als het ware verder dan de Heere met Zijn eigen boog (het is vreselijk om te zeggen). Hij verdraait Gods eigen middelen en richt Zijn eigen wapens op Hem. Staan we dit toe, dan laten we de duivel oogluikend zijn plan uitvoeren.
4. De duivel kan op geen andere manier zo de overhand krijgen Christus' dienstknechten en hen misleiden, zoals duidelijk blijkt uit de brief aan Thyatira. En kan het gevaar zo dicht bij Christus komen, terwijl Zijn toom niet gewekt wordt over alles wat de strikken sterker maakt?
5. Dit maakt de duivel aan Hem gelijk, ja, geeft hem in sommige opzichten een grotere plaats, voor zover het in ons ligt. Het moet Gods ijver daarom wel opwekken. Want zo heeft de duivel de vrijheid om met de waarheid zijn leugens te verkondigen. Omdat er veel leugens zijn, terwijl er slechts één waarheid is, worden zo meer deuren voor hem geopend dan voor het Evangelie.
6. Zo worden zelfs de waarheid, de inzetten en de dienst van God zelf gering geacht. Als al deze dwalingen gedoogd worden, verklaren we daarmee feitelijk dat deze dingen ons onverschillig zijn. Niets is meer tot oneer van de jaloezige God, Die in Zijn Woord zo'n onderscheid maakt en zo'n afschuw toont van onverschilligheid.
7. Dit brengt grote verwarring in de kerk. Als deze dwalingen en dwaalleraars ingang krijgen, worden velen daardoor meegevoerd en in het verderf gestort. Is dat een geringe zaak? Als ze geen ingang vinden, zijn ze hun tot een hindernis, een kwelling en een ergernis. Zo blijken ze een strik en een last te zijn voor hen die de Heere liefheeft.
8. Verdraagzaamheid betekent dat we de dwaling niet zo erg vinden, omdat ze niet zo schadelijk is. Dan kunnen we echter maar weinig achtung hebben voor de waarheid. Of het doet ons weinig dat zielen verloren gaan. Beide zijn echter een gruwel.
9. Dwaling breekt niet alleen Gods Wet, maar leert ook anderen om dat te doen. Als we de dwaling gedogen, laten we leraars zonde en opstand tegen de Heere leren!

4. Plichten van ambtsdragers omtrent de dwaling

Het is nodig dat predikanten, vooral in zo'n tijd, streven naar *eenheid* onder elkaar en onder hun kuddes. Want vaak gaan verdeeldheid en verleiding hand in hand. Hierdoor wordt de positie van de verleiders zeer versterkt, terwijl de waarheid en getrouwe predikanten zeer verachtelijk gemaakt worden. Ze kunnen de gemeente niet stichten en hebben geen invloed, zolang deze dwaling niet is weggenomen. Zo zien we dat de apostel in de gemeenten van Korinthe, Galatië en Filippi, waar verleiders hun doelen najaagden en de twist hoog opliep, bijzondere aandacht schonk aan het herstel van de eenheid.

De predikanten moeten zich bewust zijn van het kwaad van de dwaling en het gevaar dat hen daardoor bedreigt. Ook moeten ze beseffen hoe listig en sluw de duivel te werk gaat.

De waarheden van het Evangelie moeten hen onderwezen en verklaard worden, vooral wat verdraaid wordt. Dwaling en gevolg moeten zo duidelijk en verfoeilijk mogelijk worden voorgesteld.

Dit moet zo gedaan worden dat ze niet door enige beschouwing afgebracht worden van de vervulling van de belangrijkste plichten van de godzaligheid. Onderzoekende, opwekkende en wezenlijke leerstukken moeten dan bijzonder benadrukt worden, met allerlei krachtige en overtuigende toepassingen, zoals we duidelijk zien in deze bevelen aan Timotheüs en Titus. Aan de ene kant wordt hij gewaarschuwd tegen fabels en ijdel spreking. Aan de andere kant wordt hij opgeroepen al zijn gezag te gebruiken tot overtuiging, aansporing en vermaning, en opscherping tot goede werken en een godzalig leven. Mensen moeten op alle mogelijke manieren aangespoord

worden om strikken en het gezelschap van verleiders te mijden. Dat deden onze Heere en Zijn apostelen ook. Tot geen enkele plicht worden we vaker opgeroepen. Het is waar, soms wordt dit door de mensen verkeerd begrepen. Toch is het de plicht van predikanten om daartoe aan te sporen. Ja, hun wordt *bevolen* dit aan anderen te *bevelen*, zoals we lezen in 1 Timotheüs 4:11 en 6:13; zie ook de bevelen die in deze brieven gegeven worden (Openb. 2 en 3). In zo'n tijd kan het goed zijn om schriftelijk duidelijkheid te geven over twistzaken en om sommigen in het bijzonder daarvoor aan te wijzen. Want vaak verbreiden ketters deze dwalingen in hun geschriften, zoals we kunnen zien in Jeremia 29:25. Soms is het mogelijk schriftelijk te onderwijzen, als het niet kan door het gesproken woord. Ja, soms kunnen bezwaren genoemd en beantwoord worden vóór mensen vast overtuigd zijn van een bepaalde opvatting. Mogelijk vonden ze het ongepast deze te noemen vóór ze tot deze overtuiging gekomen waren. Hun vooroordeel tegen de waarheid zou dan groter zijn en het zou moeilijker zijn om hen te winnen. En we zien dat de apostelen zo handelden met gemeenten en mensen: ze weerlegden fundamentele dwalingen *in geschrift* én met het *woord* van hun mond en de prediking, en hielden zo de waarheid staande tegen alle kritiek van tegenstanders.

In dit alles moet de predikant goed letten op zijn handelwijze: hij moet handelen met ernst, gezag, bedachtzaamheid, liefde, ja, in alles zo:

1. Hij moet de gemeente ervan kunnen overtuigen dat het hem ernst is en diep raakt. Daarom moet hij luchthartige en spottende uitdrukkingen mijden. De predikant zou vurig en ernstig moeten zijn, als een vrouw in barensood, tot Christus een gestalte in hen krijgt
2. Hij moet hen overtuigen van het kwade en zich daarom zo gedragen dat de dwaling even verfoeilijk en hatelijk is in het oog van de mensen als welke ergerlijke zonde ook. Daarom moeten predikanten vooral proberen hun ijver tegen deze zonden op te wekken door ernstige, overtuigende, liefdevolle woorden en hen niet met flauwe grapjes en schimpscheuten over zulke beginselen en personen aan het lachen maken. Want dat maakt de zonde slechts bespottelijk, terwijl ze verfoeilijk moet zijn.
3. Hij moet hen ervan proberen te overtuigen dat hij oprecht het goede voor hen zoekt, hen liefheeft en medelijden heeft met hen die misleid worden. Daarom moet hij zich verre houden van alles wat de gedachte kan wekken dat hij verontwaardigd is over persoonlijke smaad en beledigingen, zijn eigen naam wil hooghouden of lucht wil geven aan zijn bitterheid jegens anderen. Want hierdoor heeft alles wat een predikant kan doen veel minder invloed. En de grote apostel Paulus schrikt er niet voor terug om zich te verdedigen, zijn hartelijke liefde te betuigen, ja, soms God tot een Getuige aan te roepen dat zijn verklaringen oprecht zijn. Dit doet hij vaak in de brieven aan de Korinthiërs en de Galaten, waaraan predikanten in zulke gevallen een voorbeeld kunnen nemen.
4. Heel hun wandel moet getuigen van liefde, zelfs voor hun tegenstanders. Niets leidt tot meer vooroordelen dan wanneer een predikant vleselijk en driftig wordt geacht. Als ze echter voorzichtig handelen en omgaan met mensen en hun bezit, blijken dat kolen vuur te zijn die hen mild stemmen, zoals de ervaring leert. Hoezeer dit een predikant ook siert, de ijver en verontwaardiging over hun dwalingen mag hierdoor niet gedoofd worden, het mag niet ten koste gaan van de vermaning of hem weerhouden om zijn boosheid te uiten.

We moeten hier op het volgende wijzen:

1. Denk hier en in het vervolg ook aan alles wat gezegd is over de wijze waarop een predikant moet omgaan met ergernissen in de levenswandel en over zijn plicht in een tijd waarin er veel ergernissen zijn.
2. Wat gezegd is over de plicht van predikanten, zal ook - in verhouding - gelden voor regerende ouderlingen in hun ambt. Want ze moeten evenzeer de valse leer weren en tegenstaan als andere ergerlijke praktijken. Bovenal moet het hun streven zijn dat de middelen die door de predikant aangewend worden, hun uitwerking hebben. Daarom moeten ze ook zijn gezag hooghouden.